

KONODONTOVÁ FAUNA SVRCHNÍHO TOURNAI A SPODNÍHO VISÉ V MOKRÉ U BRNA

L. Dvořák

Ústav geologických věd P F MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno, lada.dvorak@centrum.cz

Pro hranice tournai a visé není dosud stanoven stratotyp. Jako vhodný kandidát se jeví profil poblíž Pengchongu v jižní Číně, kde je výborný záznam foraminifer a lze sledovat evoluční linii rodu *Eoparastaffella*. V současnosti je hranice Tn/V definována prvním výskytem druhu *Eoparastaffella simplex* (blíže Devuyst 2006; Devuyst et al. 2003), o dva metry výše se na Pengchongu objevuje konodont *Gnathodus homopunctatus*. Takto definovaná hranice je dobře rozpoznatelná v rámci euroasijské oblasti (kam spadá i Morava). Jinde, například v Severní Americe (Laurentii), se ani jeden z uvedených taxonů nevyskytuje. Zato je zde dobrý záznam poddruh konodont druhu *Scaliognathus anchoralis*, který je však na Pengchongu poměrně vzácný.

Lomy Mokrá, situované mezi obcemi Mokrá-Horákov a Hostnice asi 15 km sv. od Brna, představují dosud jiné lomy. Odkrývají sled vrstev v převážně karbonátovém vývoji – vilémovické (frasn), křemenecké a hádsko-čínského (famen-tournai) vápence, přechodné facie reprezentované bezinským souvrstvím (svrchní tournai – sp. visé) a zakoněné flyšovými sedimenty rozstávkového a myslějovického souvrství (st. visé – svrch. visé).

V hádsko-čínských vápencích a bezinském souvrství tvořeném sledem stídnajících se tenkých až středně mocných vrstev šedých biotritických až mikiritických vápenců a vápnitých břidlic, byly v poslední době studovány na několika profilech foraminifery v hraničním intervalu Tn/V (Devuyst 2006, Devuyst a Kalvoda 2007) a spolu s nimi i konodonti. Na profilu ve středním lomu na etáži 395 byla vedle konodontů zjištěna i bohatá společenstva trilobitů a byly studovány i další faunistické skupiny (Kalvoda et al. 2005, Rak 2005).

Detailní zhodnocení konodontové fauny na tomto profilu ukázalo na stratigrafický interval od střední části zóny *Scaliognathus anchoralis* (svrchní tournai) do gnathodové interzóny (nejvyšší tournai-nejspodnější visé). Indexový taxon nadložní zóny *Gnathodus homopunctatus* nebyl nalezen a na Moravě není dosud znám. Dle výzkumů foraminifer (prvního výskytu *Eoparastaffella simplex*) (Devuyst 2006) leží hranice Tn/V pouze přes dva metry nad zónou *Scaliognathus anchoralis*, což je podstatně níže než na jiných lokalitách ve světě.

V profilu byl zjištěn *Scaliognathus anchoralis* cf. *anchoralis*, v Evropě poměrně vzácný, ale hojně rozšířený v Severní Americe. Mokrá je jedinou lokalitou, kde se vyskytuje společně s foraminiferami *Eoparastaffella simplex*. Takováto asociace by mohla přispět k lepší korelaci hranice Tn/V v severoamerické oblasti.

Lomy Mokrá poskytují jediné profily pro studium hranice Tn/V, na kterých jde dobře studovat velmi diverzifikovanou foraminiferovou, konodontovou a trilobitovou faunu společně, což na většině lokalit ve světě není možné.

Devuyst F. X. (2006): The Tournaisian-Viséan boundary in Euroasia – Definition, biostratigraphy, sedimentology and early evolution of the genus *Eoparastaffella* (foraminifer). MS, Université Catholique de Louvain, 430 s.

Devuyst F. X., Hance L., Hou H., Wu X., Tian S., Coen M. a Sevastopulo G. (2003): A proposed Global Stratotype Section and Point for the base of the Viséan Stage (Carboniferous): the Pengchong section, Guangxi, South China. *Episodes*, 26, s. 105–115.

Devuyst F. X. a Kalvoda J. (2007): Early evolution of the genus *Eoparastaffella* (Foraminifera) in Euroasia: The „*interiecta* group“ and related forms, late Tournaisian to early Viséan (Mississippian). *Journal of Foraminiferal Research*, 37, s. 69–89.

Kalvoda J., Devuyst F. X., Mergl M. a Rak Š. (2005): The Tournaisian-Viséan boundary and evolutionary trends in the *Eoparastaffella interiecta* group in Mokrá near Brno (Czech Republic). SCCS Mid-congress Field-Conference, May 2005, Linège.

Rak Š. (2005): Trilobitová fauna hraničních vrstev tournai – visé z Mokré u Brna. MS, Diplomová práce, MU, 58 s., Brno.